

Διασπορά ατμοσφαιρικών ρύπων

Καθηγητής Δημοσθένης Α. Σαρηγιάννης

Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Μηχανικής

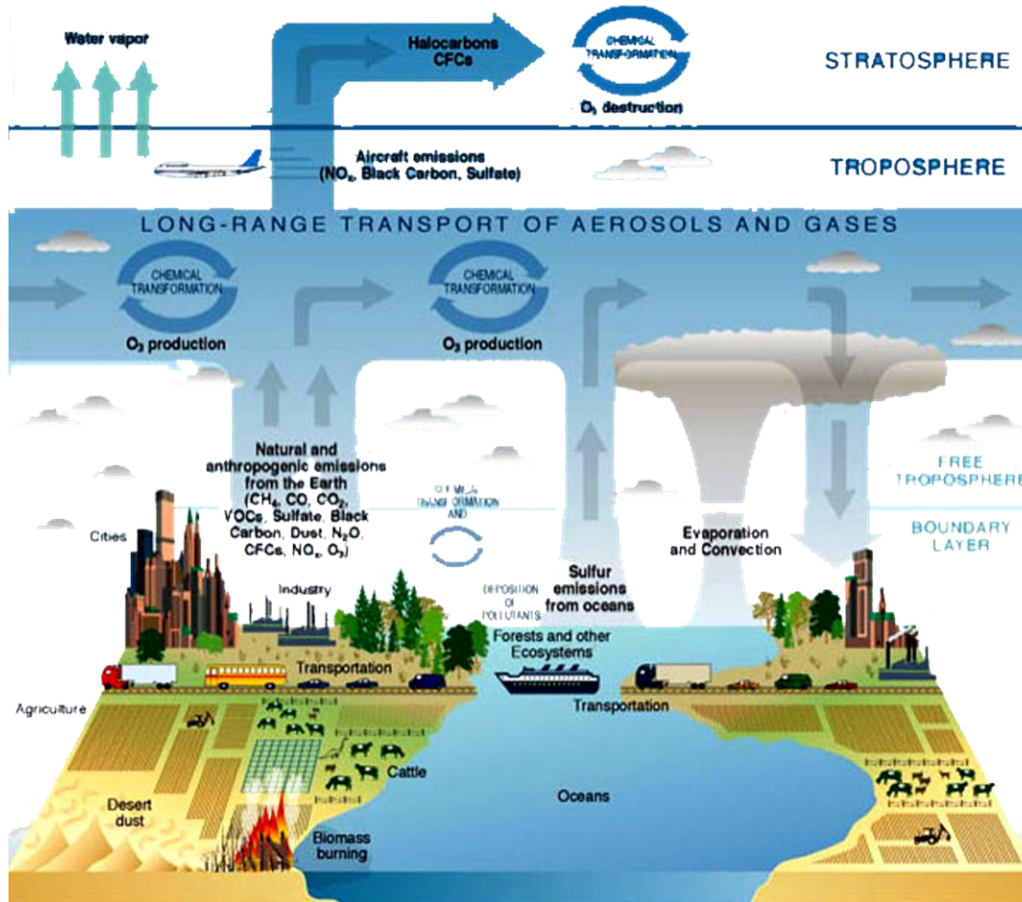
Τμήμα Χημικών Μηχανικών

Πολυτεχνική Σχολή

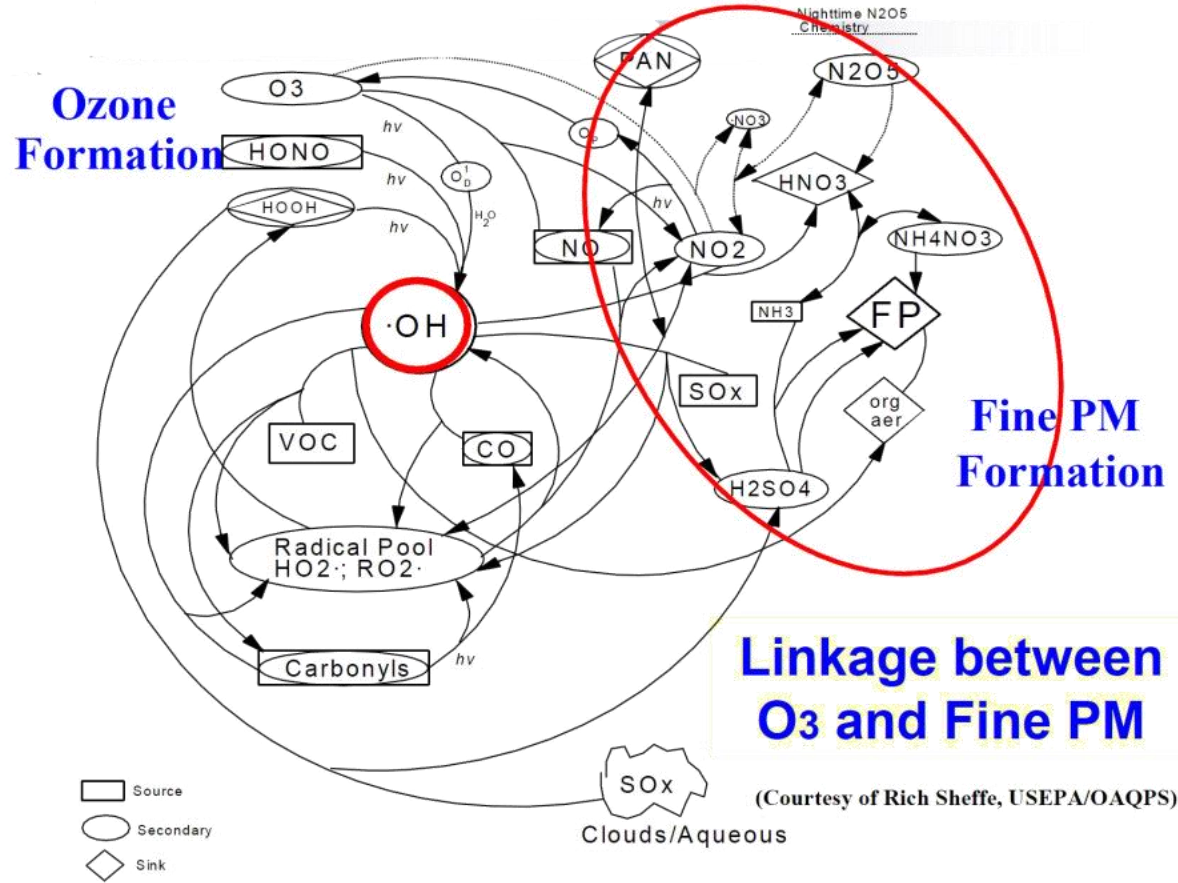
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Βασικές ατμοσφαιρικές διεργασίες

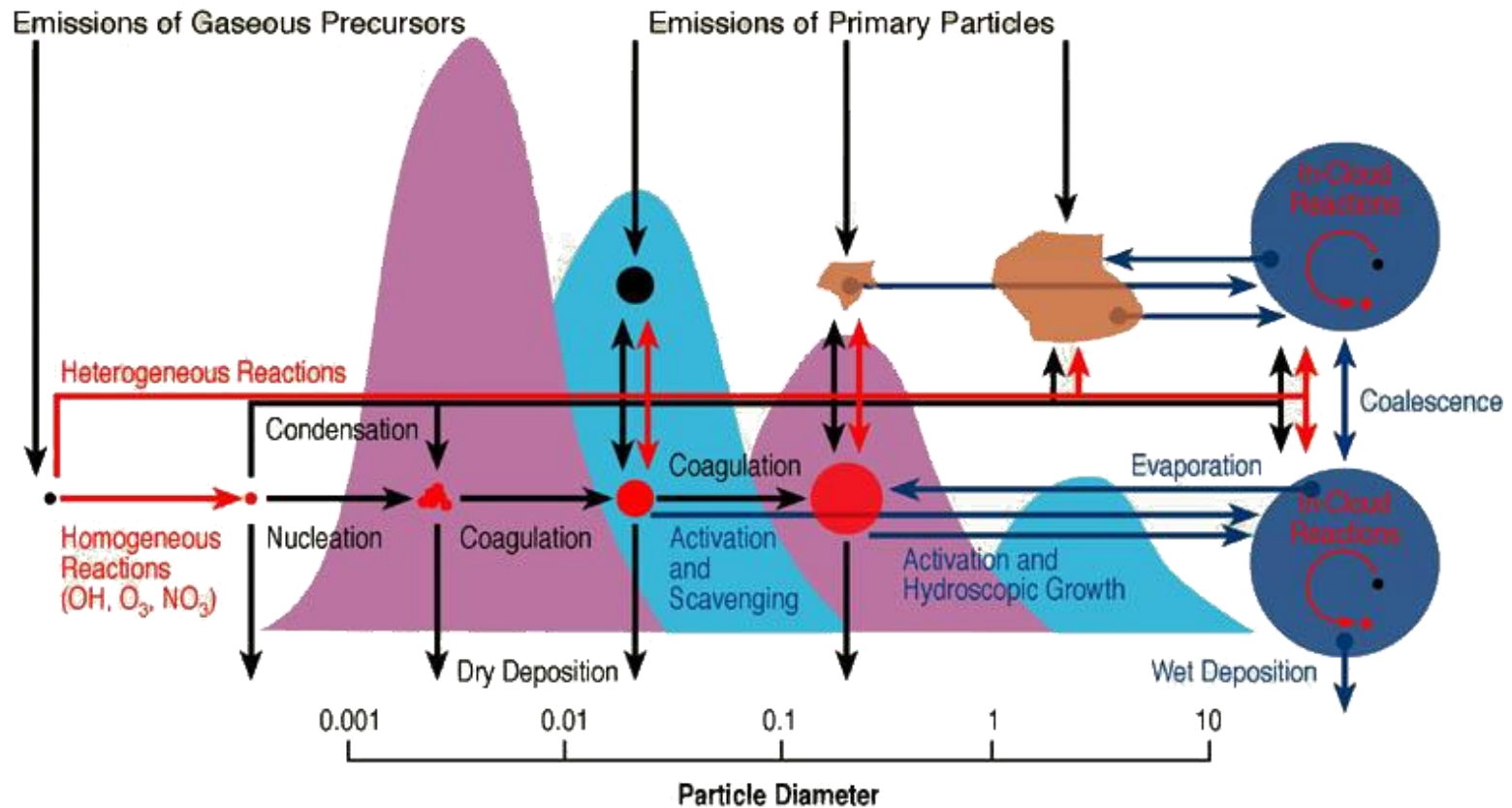
Ατμοσφαιρικές διεργασίες – Διεργασίες μεταφοράς

Ατμοσφαιρικές διεργασίες – Χημικές/φωτοχημικές διεργασίες

Ατμοσφαιρικές διεργασίες – φυσικοχημικές διεργασίες

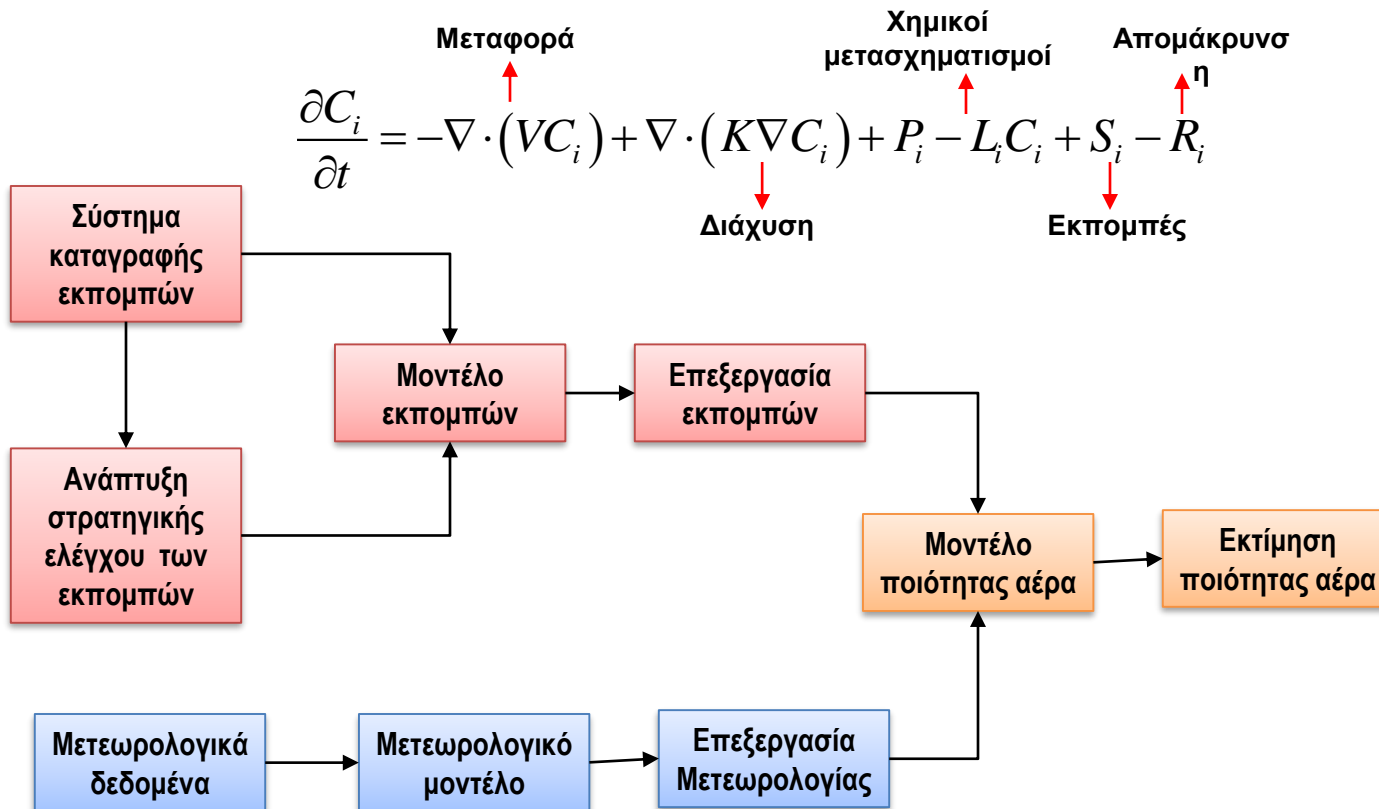

Περιγραφή ατμοσφαιρικών διεργασιών – Μοντελοποίησης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης

Οι βασικές διεργασίες περιγράφονται από την εξίσωση συνέχειας Navier-Stokes

$$\frac{\partial C_i}{\partial t} = -\nabla \cdot (VC_i) + \nabla \cdot (K\nabla C_i) + P_i - L_i C_i + S_i - R_i$$

Μεταφορά (↑)   Χημικοί μετασχηματισμοί (↑)   Απομάκρυνση (↑) η
Διάχυση (↓)   Εκπομπές (↓)

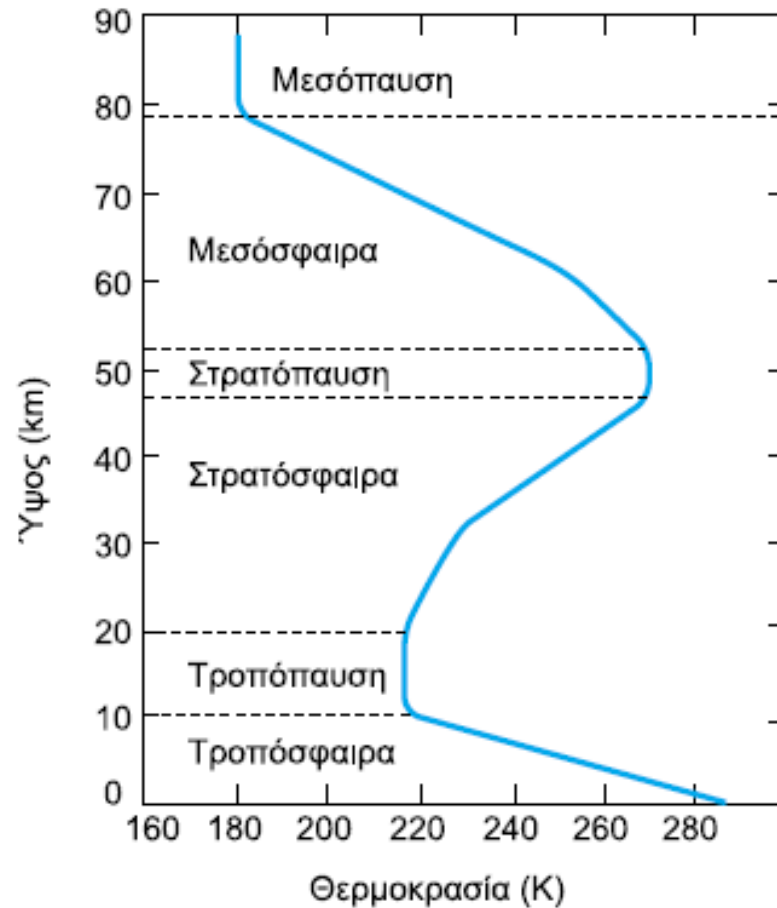
**Δομή και
θερμοκρασιακή
διαστρωμάτωση της
ατμόσφαιρας**

Τα στρώματα της ατμόσφαιρας

Ποιά η σημασία της ύπαρξης της τροπόπαυσης στη γήινη ατμόσφαιρα;

Πλανητικό οριακό στρώμα

Η μέση κατανομή της θερμοκρασίας διευκολύνει τη διασπορά των ρύπων στην κατακόρυφη διεύθυνση;

Πως γίνεται η θέρμανση της τροπόσφαιρας;

Ηλιακή ενέργεια → απορρόφηση από τις αέριες μάζες (λίγο) →
Θέρμανση επιφάνειας της γης → θέρμανση υπερκείμενου αέρα → ΚΟΚ
(μηχανισμός φυσικής συναγωγής)

Περιβαλλοντική θερμοβαθμίδα (Ambient Lapse Rate) ALR

Ξηρή αδιαβατική θερμοβαθμίδα (dry adiabatic lapse rate) DALR $\Gamma_b=10$ K/km

Θέρμανση και ψύξη της ατμόσφαιρας

Αδιαβατική θέρμανση και ψύξη στην ατμόσφαιρα:

Κατακόρυφες μετακινήσεις. Συνήθως συμβαίνουν λόγω των μεταβολών της ατμοσφαιρικής πίεσης

Ατμοσφαιρικός αέρας ως ιδανικό αέριο

$$z_1 < z_2 \rightarrow p(z_1) > p(z_2)$$

ρ ανάλογο $1/T$ αν $P =$ σταθερό

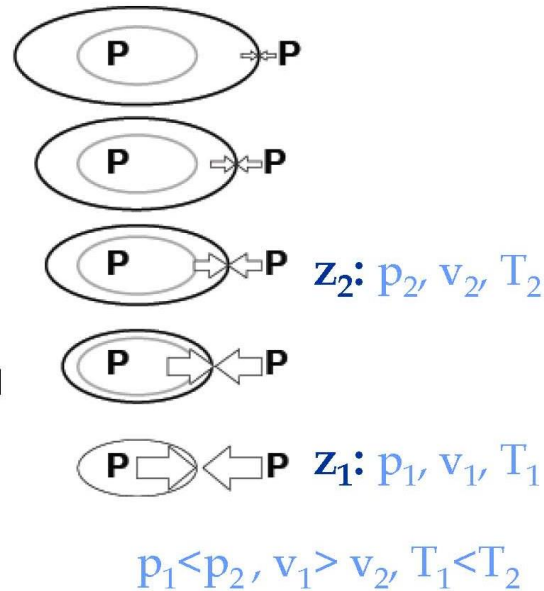
Ψυχρός αέρας πυκνότερος από τον θερμό αέρα

Αδιαβατική ψύξη στην ατμόσφαιρα

Ανοδική κίνηση μαζών, Εκτόνωση, Ψύξη

Αδιαβατική θέρμανση στην

ατμόσφαιρα Καθοδική κίνηση μαζών, Συμπίεση, Θέρμανση

Ευστάθεια της ατμόσφαιρας

ΕΥΣΤΑΘΕΙΑ

Αδιαβατική κίνηση (ανοδική και καθοδική) πακέτων αέρα στην ατμόσφαιρα

Αδιαβατική θερμοβαθμίδα

$$\Gamma = - (dT/dz)_{ad}$$

Αδιαβατική θερμοβαθμίδα ξηρού αέρα

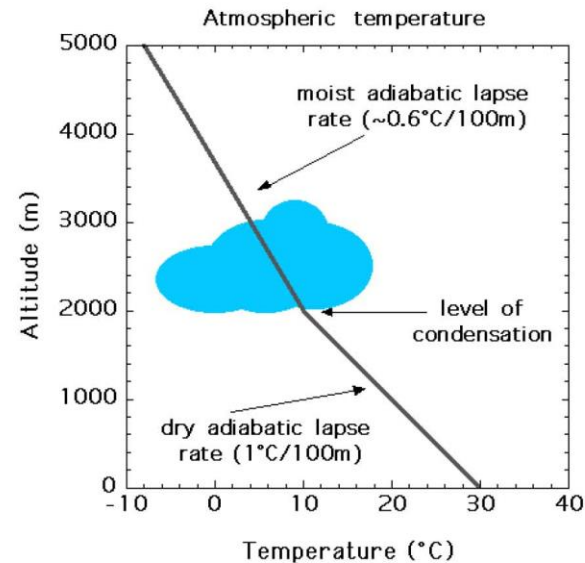
$$\Gamma_d = 9.8 \text{ K/km}$$

Αδιαβατική θερμοβαθμίδα υγρού αέρα $\Gamma_w < \Gamma_d$

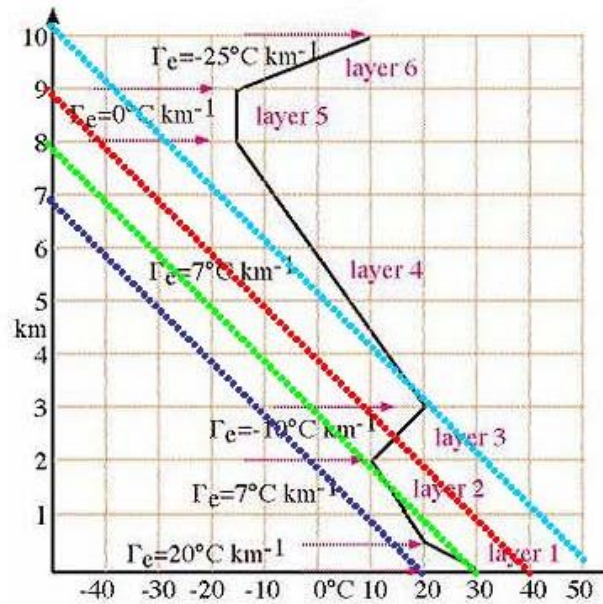
L: λανθάνουσα θερμότητα →
 $+4 \text{ K/km}$

Πραγματική θερμοβαθμίδα

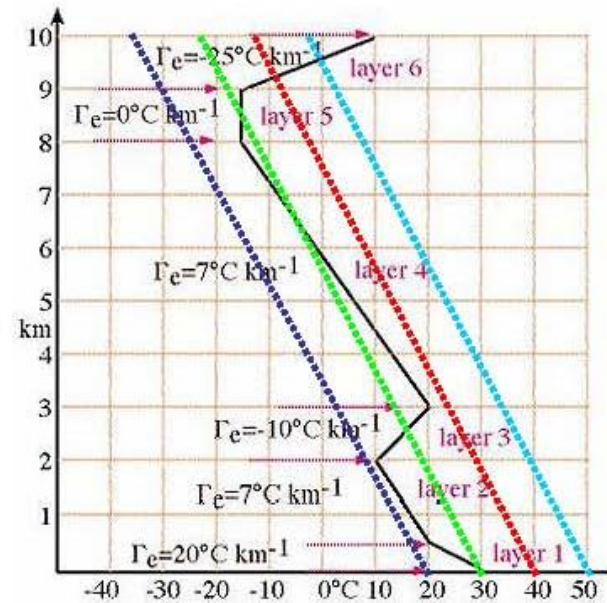
$$\Gamma_e = - dT/dz$$

Θέρμανση και ψύξη της ατμόσφαιρας

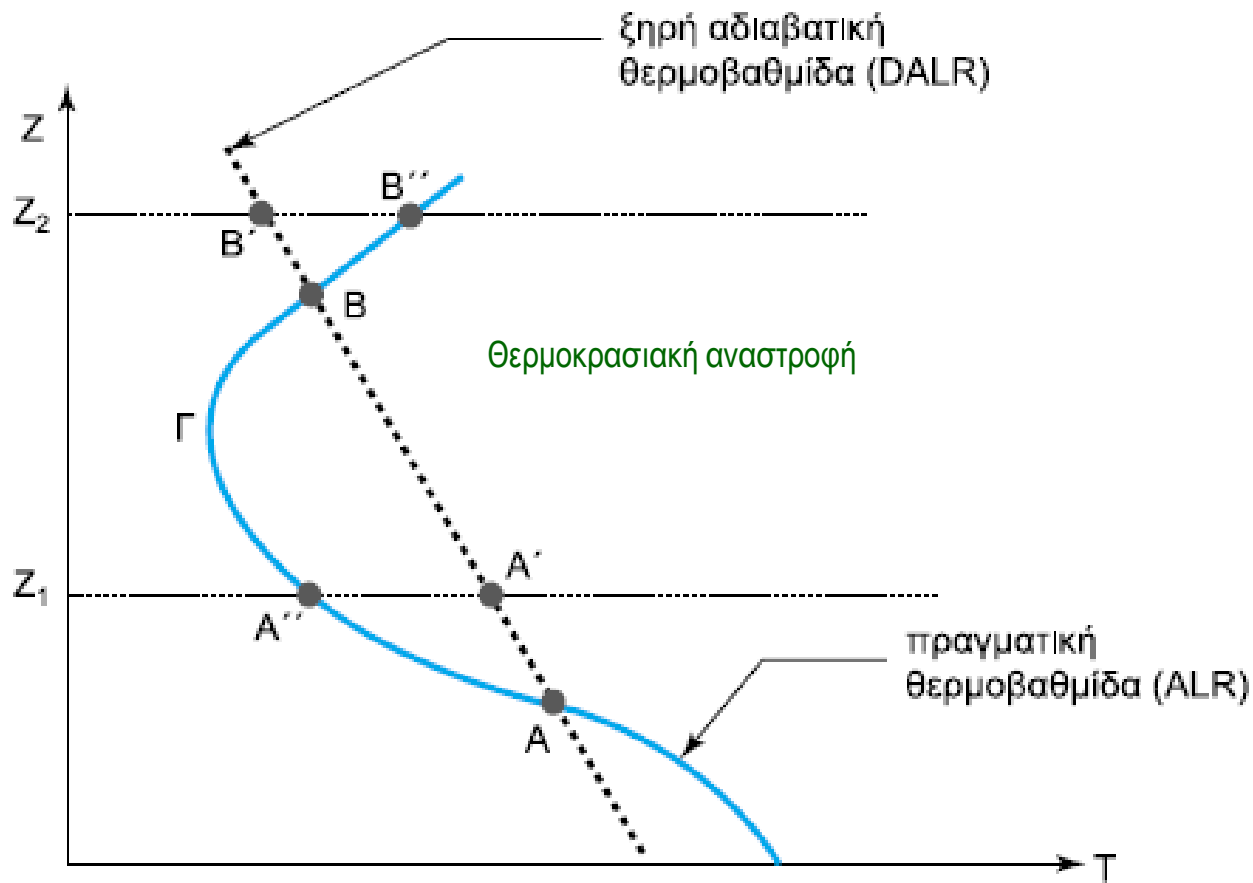

Ξηρή αέρια μάζα

Υγρή αέρια μάζα

Ατμοσφαιρική ευστάθεια

Θερμοκρασιακές αναστροφές

Θερμοκρασιακή αναστροφή:

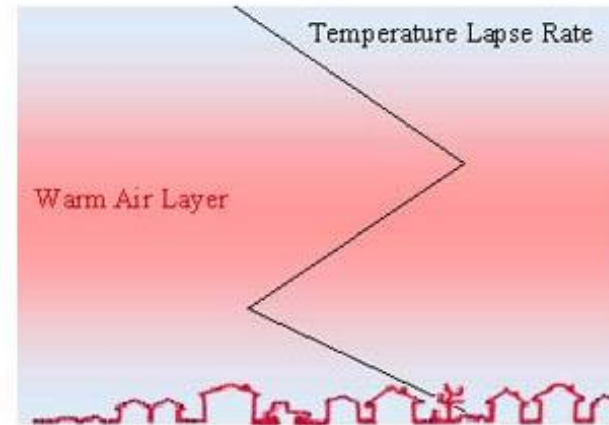
Αύξηση θερμοκρασίας με το ύψος

Αποτελέσματα:

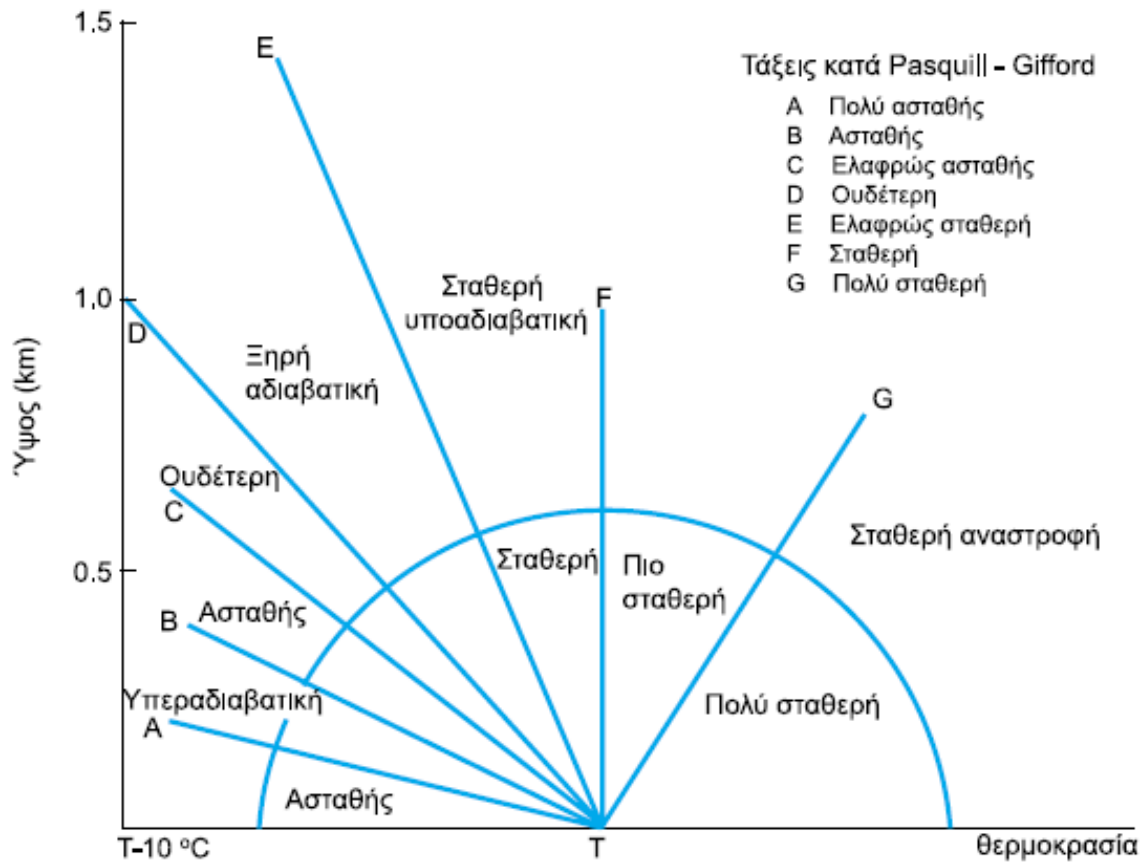
- *Ευσταθείς συνθήκες*
- *Θερμοβαθμίδα Γ_e αρνητική*

Αιτίες:

- *Ψύξη με ακτινοβολία*
- *Οριζόντια μεταφορά ψυχρών μαζών*
- *Καθοδικοί άνεμοι λόγω αναγλύφου*
- *Σύστημα υψηλών πιέσεων*

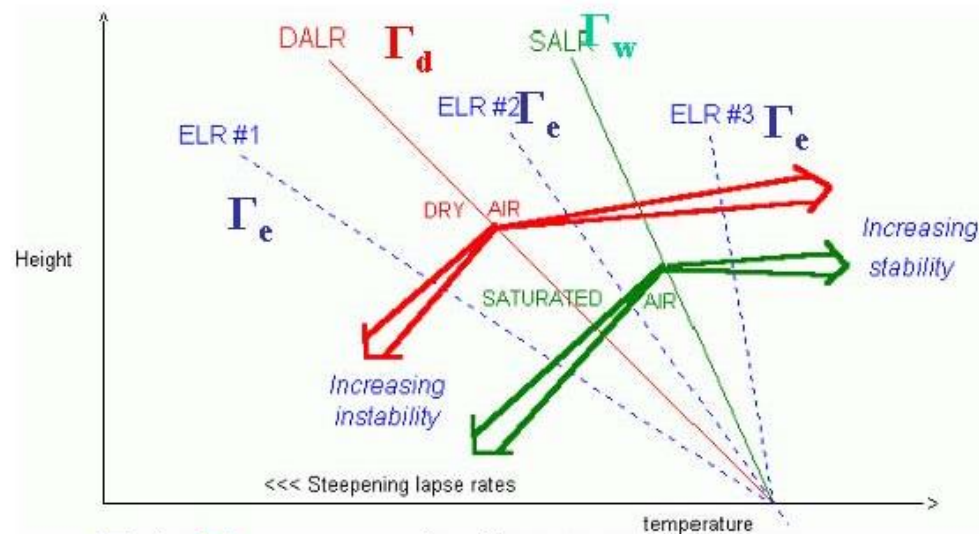
Τάξεις ευστάθειας κατά Pasquill-Gifford

ALR > DALR ασταθής
ALR < DALR ευстаθής
ALR = DALR ουδέτερη

Τάξεις ευστάθειας κατά Pasquill-Gifford

$$\Gamma_e > \Gamma_d$$

Απόλυτη αστάθεια

$$\Gamma_e = \Gamma_d$$

Ουδέτερη (ξηρή)

$$\Gamma_d > \Gamma_e > \Gamma_w$$

Εξαρτώμενη αστάθεια

$$\Gamma_e = \Gamma_w$$

Ουδέτερη (υγρή)

$$\Gamma_e < \Gamma_w$$

Απόλυτη ευστάθεια

Οριακό στρώμα και ύψος ανάμειξης

•Οριακό στρώμα

Επιφάνεια – 500/3000 m

Αιτία: Τριβή που εξασκεί το έδαφος στα χαμηλότερα στρώματα της ατμόσφαιρας.

Απόκριση σε μεταβολές της επιφανειακής θερμοκρασίας σε $t < 1h$

Συσώρευση ρύπων

Διαφυγή ρύπων από οριακό στρώμα

→ Οριζόντια μεταφορά σε μεγάλες αποστάσεις

Επιφανειακό στρώμα: Πάχος: 10% του οριακού στρώματος – 50/300 m

Μεγάλη μεταβολή της ταχύτητας του ανέμου με το ύψος

Στρώμα ανάμειξης: Ανοδικές και καθοδικές κινήσεις που επιτρέπουν τη μείξη των ρύπων λόγω τυρβώδους διάχυσης

Ύψος ανάμειξης: Επίδραση τριβής στην ταχύτητα του ανέμου και στη μείξη των ουσιών ως κάποιο ύψος (**μεταβλητό**)

Κορυφή στρώματος ανάμειξης: Συνήθως ύπαρξη θερμοκρασιακής αναστροφής

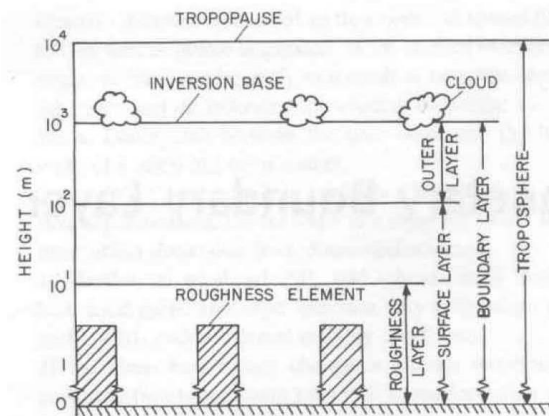

Figure 4.1 Schematic of the planetary boundary layer (PBL) as the lower part of the atmosphere.

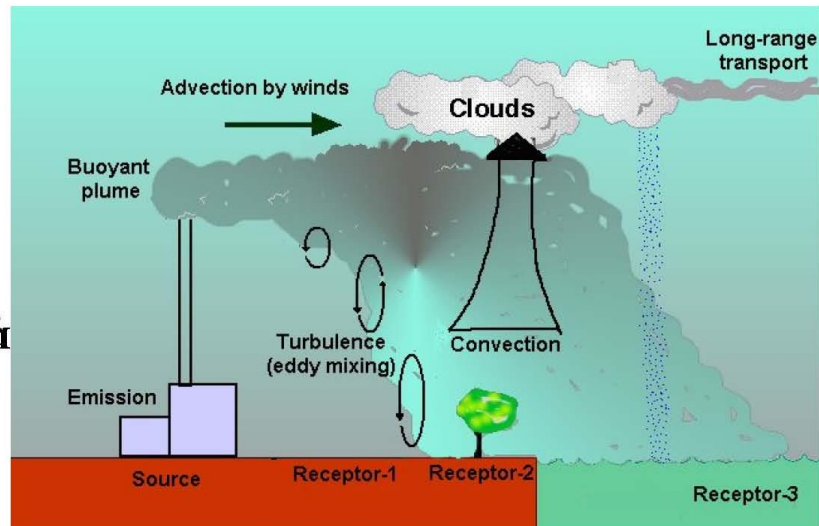
Ατμοσφαιρική διασπορά

Τι είναι ατμοσφαιρική διασπορά

Ατμοσφαιρική Διασπορά: Σειρά φυσικών διεργασιών που με τη συμβολή των κινήσεων του αέρα έχουν ως αποτέλεσμα τη μεταφορά και την εξάπλωση ουσιών στην ατμόσφαιρα.

Μηχανισμοί:

- Μοριακή Διάχυση
- Οριζόντια Μεταφορά
- Κατακόρυφη Μεταφορά
- Τυρβώδης Διάχυση

Θύσανος: Αναγνωρίσιμο ρεύμα αέρα που η σύστασή του διαφέρει από την αντίστοιχη του περιβάλλοντος

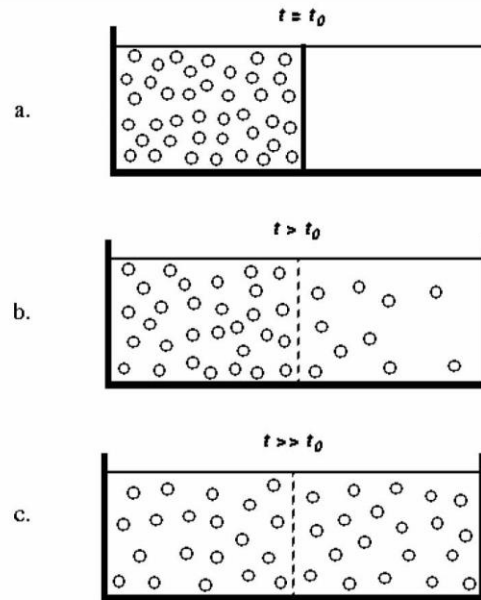
Μοριακή διάχυση

Μοριακή Διάχυση: Ο διασκορπισμός μιας ουσίας λόγω της μέσης κίνησης ενός μορίου ή σωματιδίου ως αποτέλεσμα των συγκρούσεών του με άλλα μόρια ή σωματίδια

➤ Συμβαίνει όταν υπάρχει **διαφορά στη βαθμίδα συγκέντρωσης** της ουσίας.

➤ Η μέση απόσταση που διανύει ένα μόριο περιορίζεται από τη συχνότητα των συγκρούσεων με άλλα μόρια.

➤ **Μη αποτελεσματικός μηχανισμός** μεταφοράς μορίων αέρα λόγω της μεγάλης συχνότητας συγκρούσεων π.χ. σε ΚΣ πίεσης και θερμοκρασίας ο αριθμός συγκρούσεων ανέρχεται σε $10^9/s$.

Μοριακή διάχυση

Οριζόντια μεταφορά

Οριζόντια Μεταφορά: Μεταφορά ενέργειας, αερίων και σωματιδίων λόγω οριζόντιας μετακίνησης των μαζών από τον άνεμο.

➤ Απομακρύνει τους ρύπους ως μια απόσταση από την πηγή

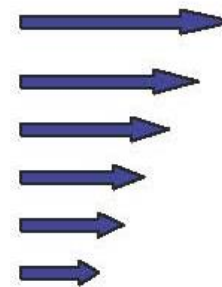
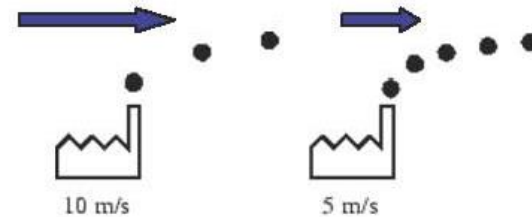
➤ Αραιώνει τους ρύπους

➤ Υπεύθυνη για τη **μεγάλη κλίμακας μετακίνηση των ρύπων** από τις πηγές σε περιοχές προς τη διεύθυνση του ανέμου

➤ **Μεγάλες ταχύτητες ανέμου, μεγαλύτερη μείωση** στις συγκεντρώσεις των ρύπων

Αεροχειμαρροι ~ έως 400 km/h

Άνεμοι στην επιφάνεια ~10-20 km/h

Κατακόρυφη μεταφορά

Κατακόρυφη Μεταφορά: *Μεταφορά ενέργειας, αερίων και σωματιδίων λόγω κατακόρυφης μετακίνησης των μαζών.*

□ *Εξαναγκασμένη κατακόρυφη μεταφορά*

Η ανοδική ή καθοδική κίνηση του αέρα προκαλείται από μηχανικές διεργασίες

□ *Ελεύθερη κατακόρυφη μεταφορά*

Ανοδική κίνηση αερίων μαζών λόγω ανομοιογενούς θέρμανσης του εδάφους από την ηλιακή ακτινοβολία.

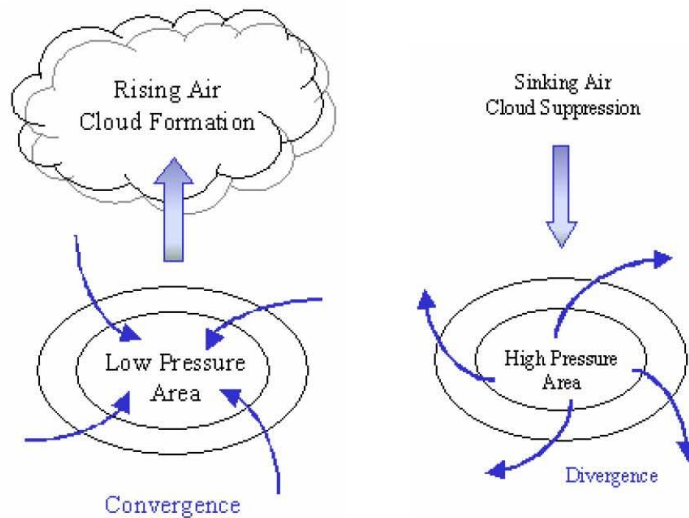

Εξαναγκασμένη κατακόρυφη μεταφορά

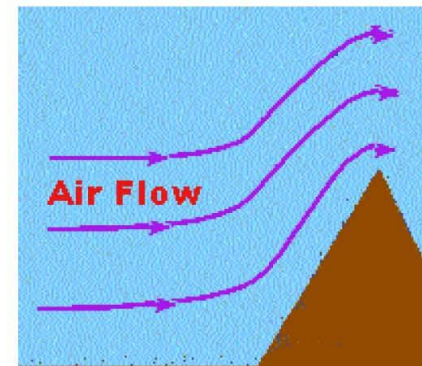
Εξαναγκασμένη κατακόρυφη μεταφορά: Η ανοδική ή καθοδική κίνηση του αέρα προκαλείται από μηχανικές διεργασίες

Παραδείγματα

-Σύγκλιση (απόκλιση) οριζόντιων επιφανειακών ανέμων που εξαναγκάζουν το αέρα να ανεβεί (κατεβεί)

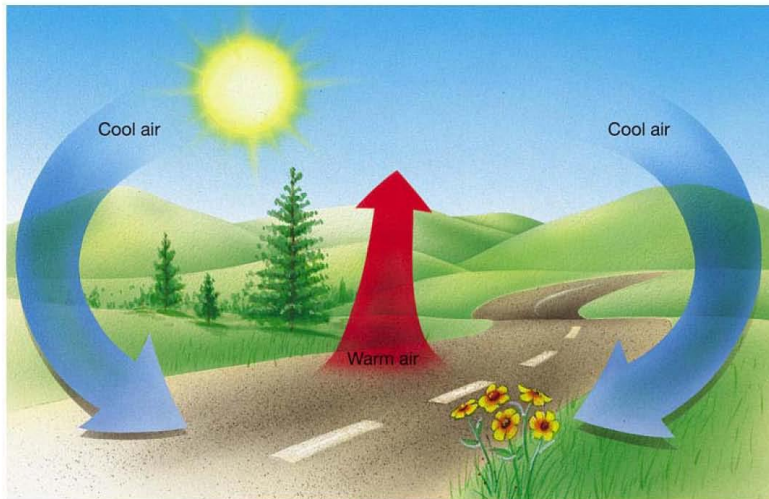

-Τοπογραφικά εμπόδια

Ελεύθερη κατακόρυφη μεταφορά

Ελεύθερη κατακόρυφη μεταφορά: Ανοδική κίνηση αερίων μαζών λόγω ανομοιογενούς θέρμανσης του εδάφους από την ηλιακή ακτινοβολία.

Copyright © 2005 Pearson Prentice Hall, Inc.

- **Θερμή επιφάνεια:** Μεταφορά ενέργειας από το έδαφος στα παρακείμενα μέρη του αέρα
- **Αέρας πάνω από το έδαφος:** Μικρότερη πυκνότητα, ανοδική κίνηση (θερμική στήλη)
- **Αντικατάσταση αερίων μαζών από γειτονικές που με τη σειρά τους θερμαίνονται και κινούνται ανοδικά .**

- **Εκτόνωση και ψύξη της θερμικής στήλης**
- **Συνέχιση διαδικασίας ως το ύψος όπου η θερμοκρασία των μαζών της στήλης προσεγγίζει τη θερμοκρασία του γειτονικού αέρα**

Εξαναγκασμένη κατακόρυφη μεταφορά

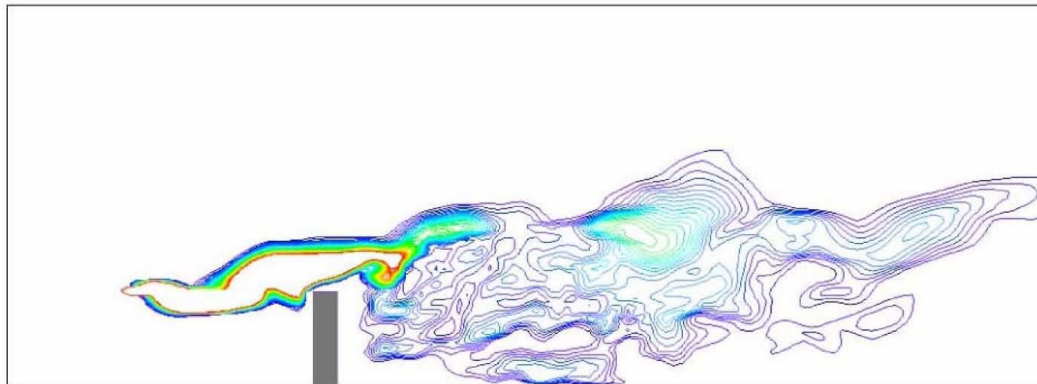
Κατακόρυφη Μεταφορά

- *Απομάκρυνση της περίσσειας θερμότητας* από την επιφάνεια και τη μεταφορά της ψηλά στην ατμόσφαιρα. Χωρίς το μηχανισμό αυτό, η μέση θερμοκρασία εδάφους θα ήταν 52 °C αντί 15 °C
- *Δημιουργία νεφών*
- *Ανύψωση ρύπων* από την επιφάνεια με συνέπεια να μην είναι σε άμεση επαφή με τους ζώντες οργανισμούς.
- Κατά το σχηματισμό του νετού λαμβάνει χώρα *απόπλυση των υδατοδιαλυτών ρύπων*.
- *Μεταφορά κάποιων ρύπων σε υψηλά στρώματα* όπου επικρατούν ισχυροί άνεμοι, με αποτέλεσμα τη διασπορά των ρύπων σε μεγάλες αποστάσεις.

Τυρβώδης διάχυση

Τυρβώδης Διάχυση: Ο διασκορπισμός μιας ουσίας υπό την επίδραση των τυρβώδων στροβίλων

Τύρβη: Πολύπλοκη κίνηση που οφείλεται στην ακανόνιστη, σχεδόν τυχαία κίνηση (συνεχόμενες μεταβολές του διανύσματος της ταχύτητας) του ανέμου που εξελίσσεται και στις τρεις διαστάσεις. Μείξη και διασκορπισμός ουσιών σε διάφορα υψόμετρα

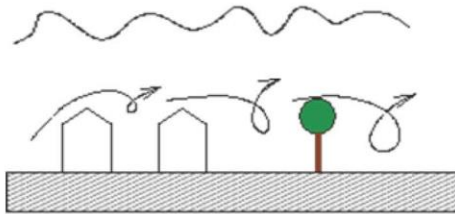

Τυρβώδης διάχυση

Τυρβώδης διάχυση

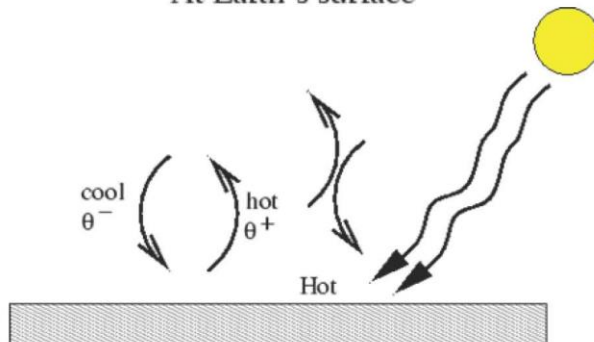
Δημιουργία τύρβης από οποιοδήποτε μηχανισμό που εισάγει κίνηση σε ένα ρευστό (ακανόνιστες κινήσεις του ανέμου στις τρεις διαστάσεις)

Πηγές: Οριζόντια και κατακόρυφη μεταφορά αερίων μαζών

At Earth's surface

Μηχανική τυρβώδης διάχυση
Στρόβιλοι μικρής κλίμακας

Θερμική τυρβώδης διάχυση
Στρόβιλοι μεγάλης κλίμακας

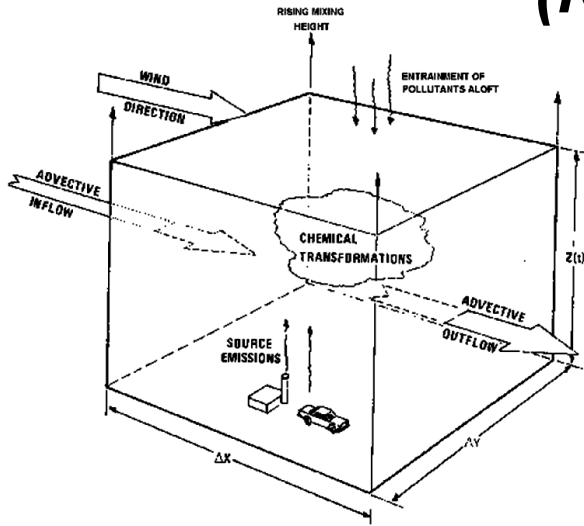
Τυρβώδης διάχυση

Τυρβώδης Διάχυση

- *Αναταράσσει και αναμειγνύει την ατμόσφαιρα και διασκορπίζει* τους υδρατμούς, τους ρύπους και άλλες ουσίες σε όλα τα υψόμετρα
- *Πολύ σημαντική κοντά στην επιφάνεια της γης* γιατί είναι συνδυασμός ανοδικών και καθοδικών κινήσεων με το ανάγλυφο της επιφάνειας
- *Υπαρξη τυρβώδων στροβίλων μικρών διαστάσεων* στη χαμηλότερη ατμόσφαιρα, ενώ στην υψηλότερη όχι
- *Άνεμοι συνήθως σχετικά ομαλοί στα υψηλότερα στρώματα.* Κάποιες φορές η ροή των ανέμων γίνεται τυρβώδης και επιδρά στην αεροπλοΐα.

Κατηγορίες μοντέλων ατμοσφαιρικής ρύπανσης/διασποράς

Αριθμητική μοντελοποίηση (Numerical Modeling)

Μια κυψελίδα → Απλούστερο αριθμητικό πρόβλημα

Αντιμέτωπιση περιοχής ως ένα κουτί
z: έδαφος – θερμοκρασιακή αναστροφή ή ύψος οριακού στρώματος (μεταβλητό)
x, y: έκταση περιοχής, ένταση μετεωρολογικών φαινομένων, κατανομή πηγών, στόχος

•Εισροή ρύπων

-πηγές εντός της κυψελίδας (S)
-μέση οριζόντια μεταφορά (άνεμος) (H_i) και κατακόρυφη διάχυση (V_i)

•Έκροή -απομάκρυνση ρύπων

-μέση οριζόντια μεταφορά (άνεμος) (H_o) και κατακόρυφη μεταφορά (V_o)

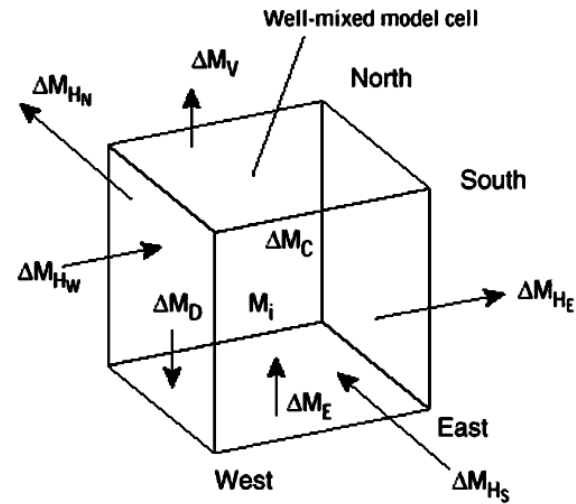
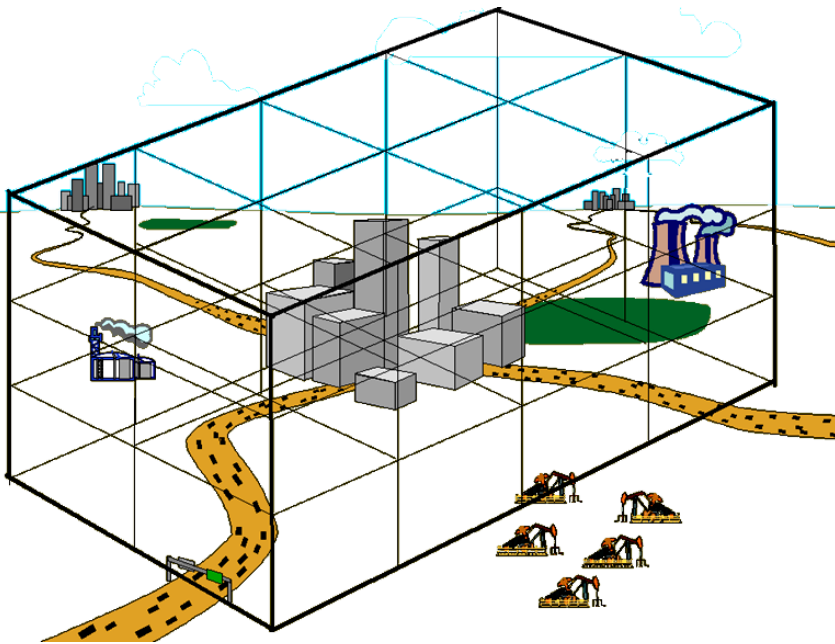
-χημικοί μετασχηματισμοί (C)

-Ξηρή εναπόθεση (D)

•Ακαριαία ανάμειξη ρύπων και χωρικά ομογενείς συγκεντρώσεις

$$\frac{dn}{dt} = S + H_i + V_i - H_o - V_o - C - D$$

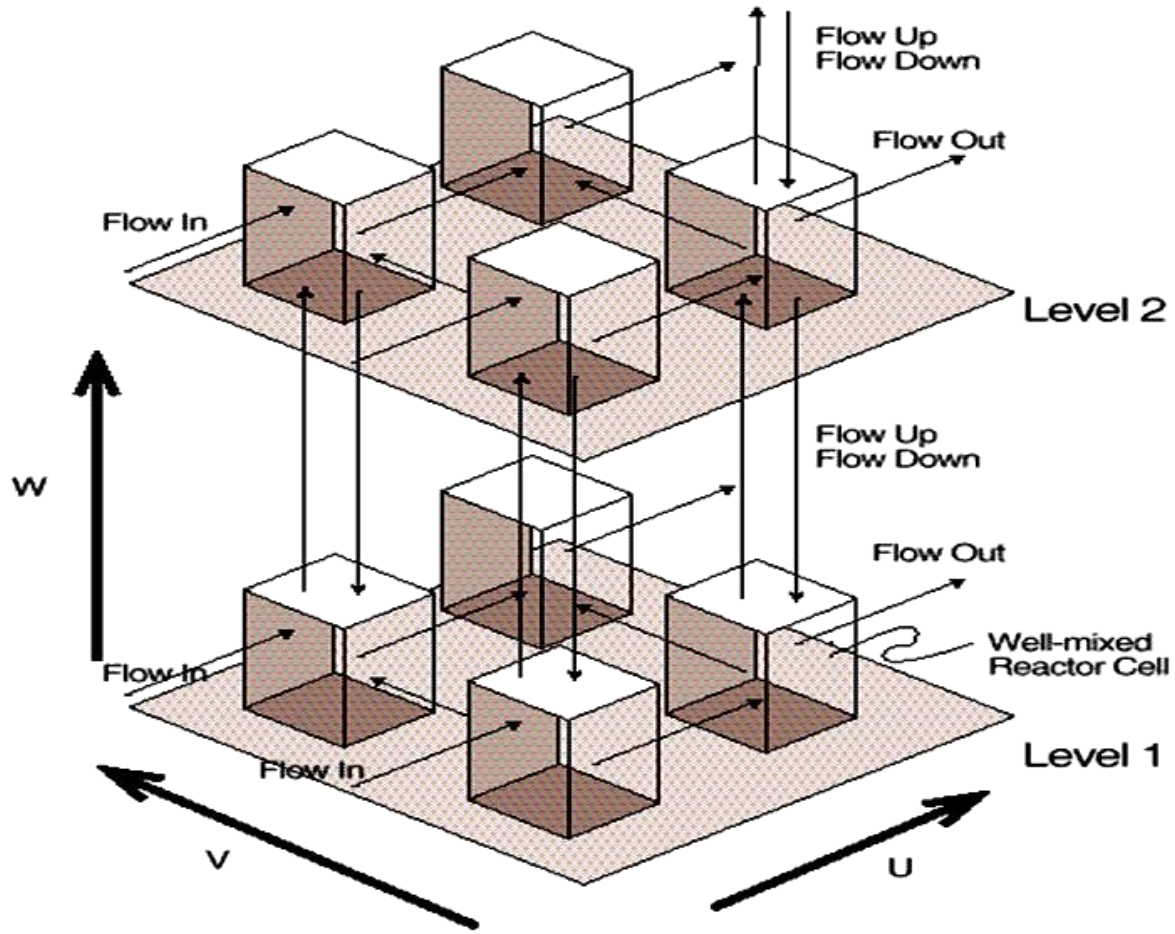
Ευληριανό μοντέλο επεξεργασίας κελιών

H is horizontal transport
V is vertical transport
E is emissions
D is surface deposition
C is chemical transformations
i is initial
f is final
M is species mixing ratios

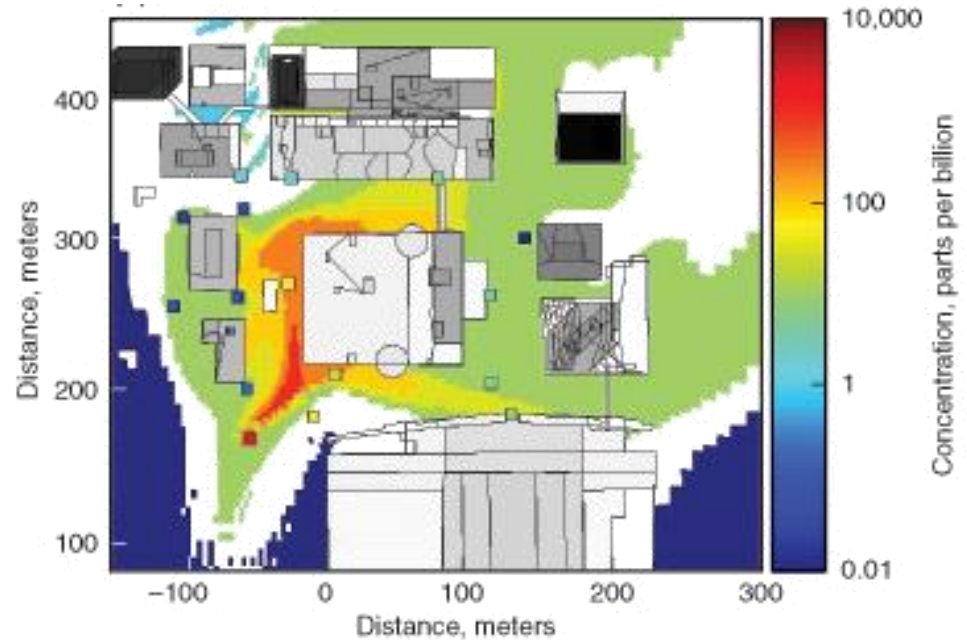
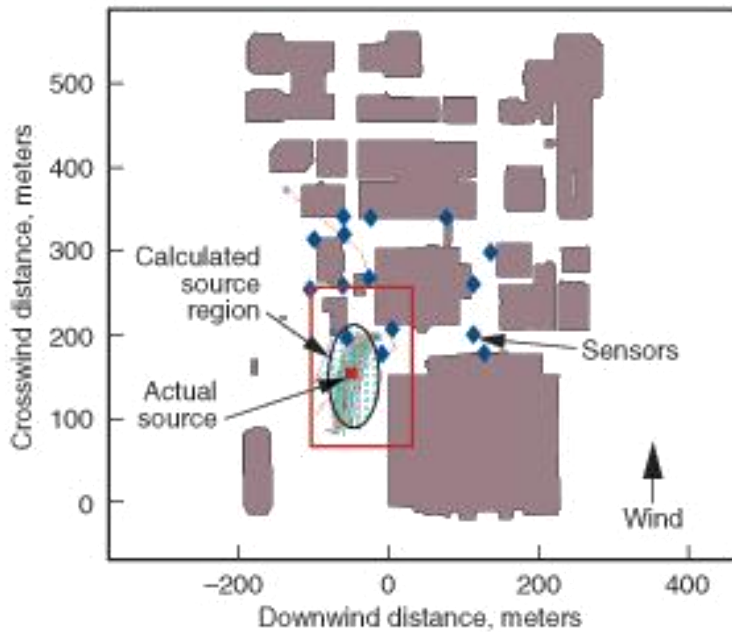

Ζευγάριωμα κελιών

Μοντέλα Υπολογιστικής Ρευστο- Δυναμικής (CFD models)

$$\frac{\partial c}{\partial t} = -V\nabla c + D\nabla^2 c + S$$

Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα αναλυτικών αριθμητικών μοντέλων

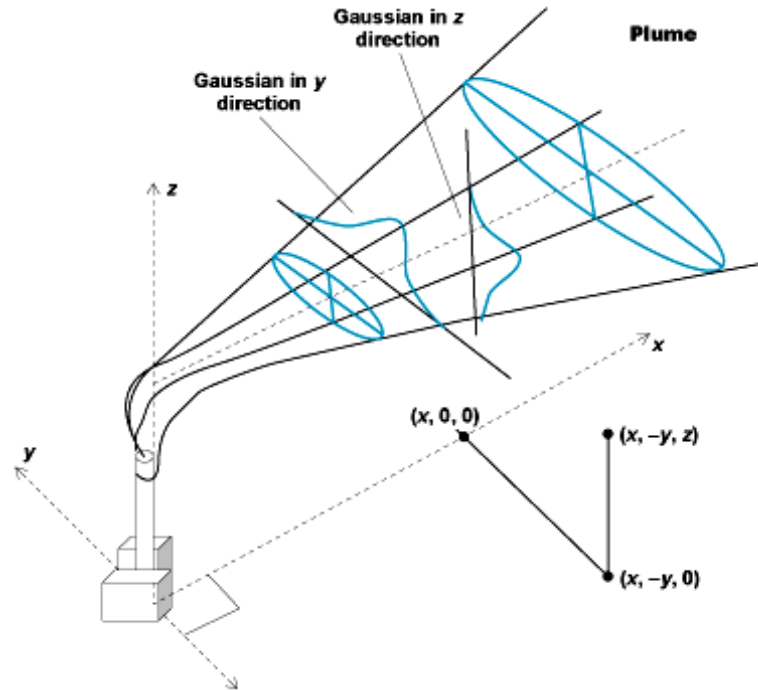
ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

- Περιγράφουν με σημαντική πιστότητα τη δυναμική του φαινομένου
- Μπορούν να περιγράψουν φαινόμενα σε υψηλή χρονική και χωρική ανάλυση
- Μπορούν να κάνουν πρόβλεψη σε περιοχές όπου δεν προϋπάρχουν δεδομένα μετρήσεων
- Μας βοηθούν στην καλύτερη κατανόηση των φυσικοχημικών διεργασιών σε μια περιοχή και στο πως αυτές επιδρούν στην ατμοσφαιρική ρύπανση
- Τα αποτελέσματα μπορούν να παρουσιαστούν σε ωριαίους χάρτες, δίνοντας μας την πλήρη εικόνα της διακύμανσης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στο χώρο και στο χρόνο

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

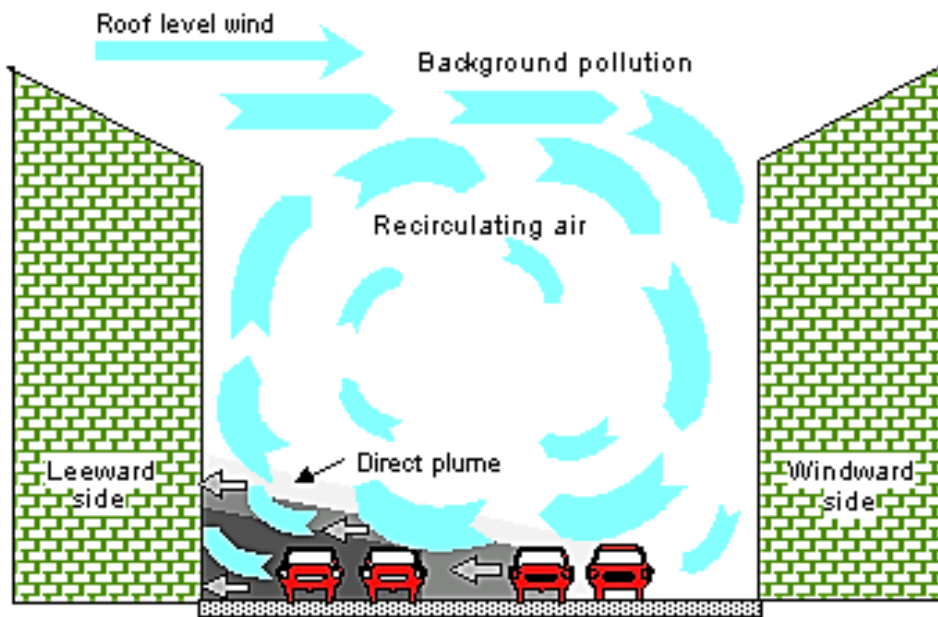
- Ακριβή δεδομένα εισόδου απαιτούνται σε ένα πλήθος παραμέτρων ώστε τα τελικά αποτελέσματα να είναι εξίσου σωστά
- Συνήθως τα μοντέλα εκπομπών που συνδυάζονται με τα μοντέλα διασποράς δεν είναι εξίσου ενημερωμένα
- Μικρής χωρικής και χρονικής κλίμακας προβλέψεις σε φωτοχημικούς ρυπαντές εξακολουθούν να είναι προβληματικές
- Πολύ υψηλό υπολογιστικό κόστος (υπολογιστές, χρόνος υπολογισμού, εξειδικευμένο προσωπικό)

Απλά αριθμητικά μοντέλα - Μοντέλα Gauss

$$C(x, y, z) = \frac{Q}{2\pi u \sigma_y \sigma_z} \left\{ \exp\left(\frac{-(z-h)^2}{2\sigma_z^2}\right) + \exp\left(\frac{-(z+h)^2}{2\sigma_z^2}\right) + \exp\left(\frac{-(y)^2}{2\sigma_y^2}\right) \right\}$$

Ημι-εμπειρικά μοντέλα – STREET model

$$C = C_s + C_b$$

$$C_s = \frac{k \cdot Q}{\left(\sqrt{x^2 + z^2} + 2\right)(U + 0,5)}$$

$$C_s = \frac{k \cdot Q \cdot (H - z)}{(U + 0,5) \cdot H \cdot W}$$

Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα απλών αριθμητικών και ημι-εμπειρικών μοντέλων

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

- Χαμηλό υπολογιστικό κόστος
- Εννίστε περιγράφουν σε ικανοποιητική χωρική και χρονική ανάλυση το πρόβλημα
- Μπορούν να κάνουν πρόβλεψη σε περιοχές όπου δεν προϋπάρχουν δεδομένα μετρήσεων
- Δεν απαιτούν ιδιαίτερα καταρτισμένο προσωπικό
- Δεν απαιτούν πολλά δεδομένα εισόδου

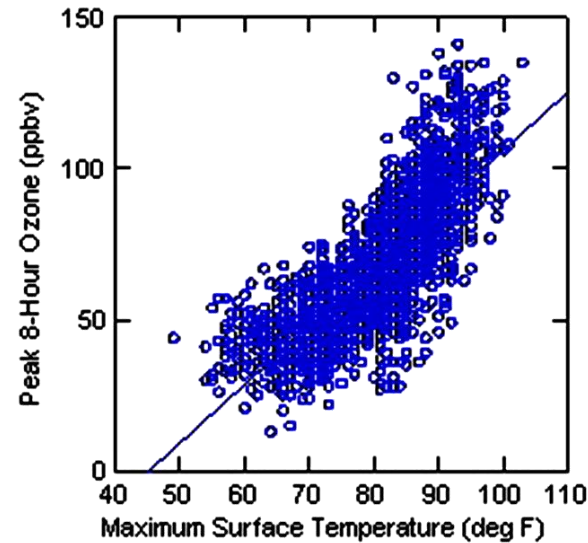
ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

- Απλοποιούν υπερβολικά το φυσικό φαινόμενο
- Χαμηλή ακρίβεια αποτελεσμάτων
- Περιορισμένο εύρος συνθηκών καλής απόδοσης
- Δεν περιλαμβάνουν χημικούς μετασχηματισμούς – κατάλληλα για αδρανείς ρύπους κυρίως
- Μικρής χωρικής και χρονικής κλίμακας προβλέψεις είναι αδύνατες

Στατιστικά μοντέλα

Σχέσεις παλινδρόμησης

- Οι σχέσεις παλινδρόμησης περιγράφουν τη σχέση ανάμεσα στη συγκέντρωση των ρύπων και άλλων μεταβλητών που σχετίζονται με την πρόγνωση της συγκέντρωσης του ρυπαντή
- Η πιο απλή γραμμικής παλινδρόμησης περιγράφεται από την ακόλουθη σχέση
 $y = mx + b$
- Στο παράδειγμα, φαίνεται ότι η (T_{max}) μέγιστη θερμοκρασία είναι μια πολύ καλή παράμετρος για την πρόγνωση της μέγιστης τιμής του όζοντος

$$[O_3] = 1.92 \cdot T_{max} - 86.8$$

$$r = 0.77$$

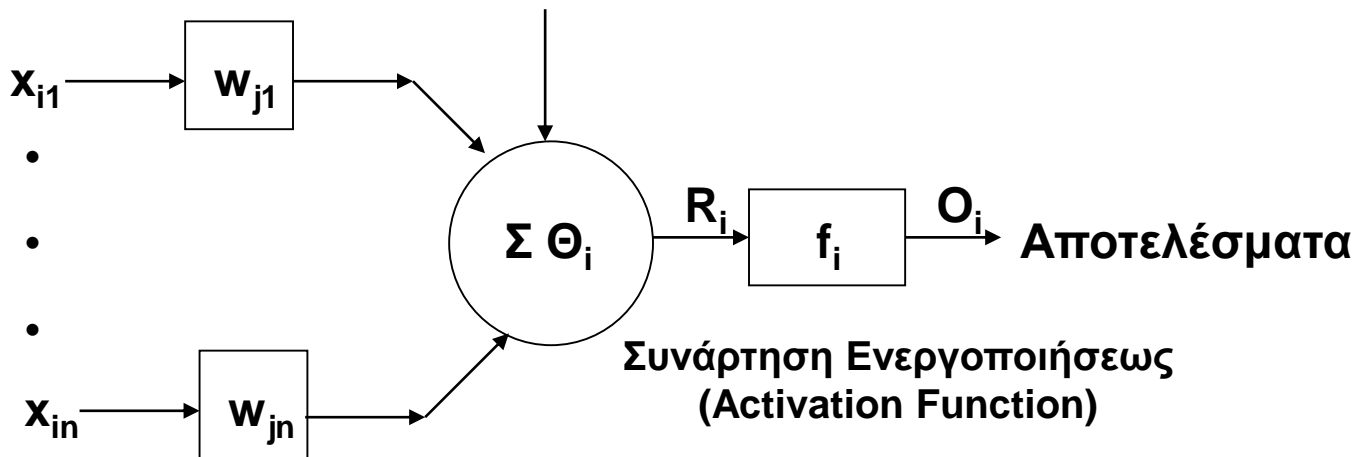
$$r^2 = 0.59$$

Στατιστικά μοντέλα

Το Βασικό Τεχνητό Νευρώριο

Δεδομένα

Συντελεστής Αποκλίσεως

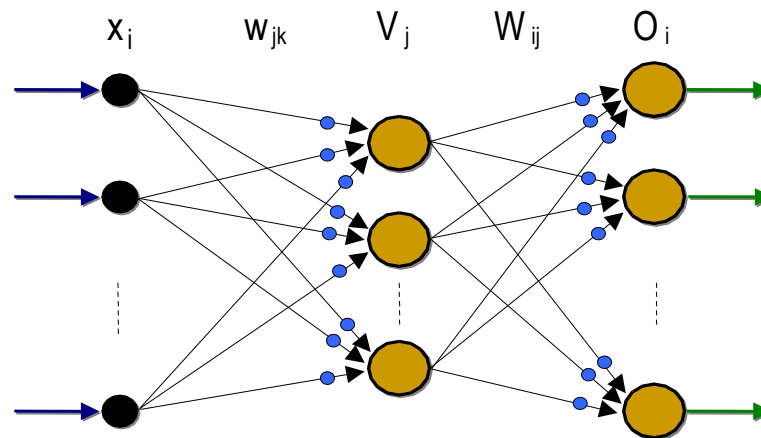

$$\text{Συνάρτηση Μεταφοράς } O_i = f_i \left(\sum_{j=1}^n w_{ij} x_{ij} \right)$$

$$\text{Συνθήκη Ενεργοποίησης } \sum_{j=1}^n w_{ij} x_{ij} > \Theta_i$$

Αντιληπτήρας Πολλαπλών Επιπέδων – Δομή - Ονοματολογία

Απλούστερη Μορφή

Αποτελείται από επίπεδα (ή μονάδες) και τις μεταξύ τους συνδέσεις
Κατηγορίες Μονάδων:

- Εισόδου
- Κρυφές
- Εξόδου

Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα στατιστικών μοντέλων (παλινδρόμησης, ANN)

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

- Χαμηλό υπολογιστικό κόστος (όχι πάντα)
- Περιγράφουν σε ικανοποιητική χωρική και χρονική ανάλυση το πρόβλημα
- Ιδιαίτερα καλή απόδοση σε περιπτώσεις που εμπλέκονται χημικοί μετασχηματισμοί – κατάλληλα για ρύπους όλων των ειδών
- Πολύ καλή αξιοποίηση των υπαρχόντων δεδομένων/χρονοσειρών
- Τα ANN αποδίδουν πολύ καλά ακόμη και όταν μη γραμμικά φαινόμενα εμπλέκονται στη διεργασία
- Μπορούν να δώσουν αποτελέσματα σε

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

- Δεν μπορούν να κάνουν πρόβλεψη σε περιοχές όπου δεν προϋπάρχουν δεδομένα μετρήσεων – απαιτείται ένα ικανοποιητικό μέγεθος χρονοσειράς δεδομένων
- Αγνοούν το φυσικό φαινόμενο που περιγράφει τη διεργασία
- Χαμηλή ακρίβεια αποτελεσμάτων
- Το εύρος απόδοσης τους περιορίζεται στα όρια του εύρους των τιμών των δεδομένων εισόδου
- Είναι ακατάλληλα για την αξιολόγηση υποθετικών σεναρίων με παραμέτρους έξω από το φάσμα τιμών εκπαίδευσης
- Οι μέθοδοι γραμμικής παλινδρόμησης υστερούν σημαντικά όταν εμπλέκονται μεταβλητές που επιδρούν μη γραμμικά
- Πολλές φορές οι μέθοδοι γραμμικής παλινδρόμησης αδυνατούν να περιγράψουν τιμές σημαντικά διαφορετικές από τη μέση τιμή

Πως επιλέγω το κατάλληλο μοντέλο για το πρόβλημα μου?

Η επιλογή του κατάλληλου μοντέλου βασίζεται σε διάφορα κριτήρια:

- **Φύση και πολυπλοκότητα του προβλήματος**
  - Είναι απαραίτητο ένα πολύπλοκο μοντέλο για να λύσω το πρόβλημα μου?
  - Τι χρονική και χωρική διακριτότητα επιθυμώ?
- **Περιορισμοί σε δεδομένα εισόδου**
  - Έχω τα απαραίτητα δεδομένα εισόδου? Και πόσο αξιόπιστα είναι αυτά τα δεδομένα?
  - Έχω διαθέσιμες χρονοσειρές από δεδομένα ρύπανσης και μεταβλητές που την επηρεάζουν?
- **Περιορισμοί σε υπολογιστικό κόστος**
  - Διαθέτω το λογισμικό που απαιτείται?
  - Διαθέτω αρκετά ισχυρούς υπολογιστές?
  - Διαθέτω ανθρώπους που μπορούν να κάνουν τα παραπάνω να δουλέψουν?
  - Πόσο γρήγορα μπορώ να πάρω/χρειάζομαι τα αποτελέσματα?

Το μοντέλο Gauss

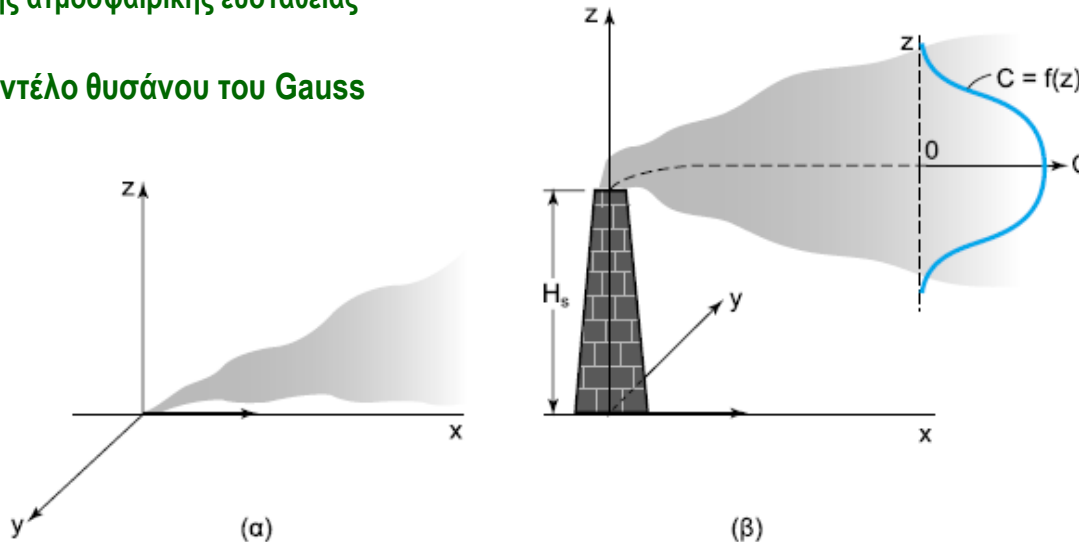
Παράμετροι που επηρεάζουν την ατμοσφαιρική διασπορά

Η διασπορά ενός ρύπου στην ατμόσφαιρα εξαρτάται από

- α) μετεωρολογικές συνθήκες
- β) χαρακτηριστικά της πηγής ρύπανσης
- γ) από τη φύση του ρύπου
- δ) από την τοπολογία της περιοχής

Μετεωρολογικές συνθήκες: διεύθυνση και ταχύτητα του ανέμου, ένταση ατμοσφαιρικής τύρβης, θερμοκρασία και υγρασία της Ατμόσφαιρας, είδος της ατμοσφαιρικής ευστάθειας

Μοντέλο θυσάνου του Gauss

Μοντέλο θυσάνου του Gauss

- Σημειακή πηγή, συνεχής και σταθερή εκπομπή ρύπων ορισμένης αρχικής συγκέντρωσης
- Η μάζα που εκπέμπεται από την πηγή παραμένει σταθερή (π.χ. όχημ. Αντιδράσεις)
- Ακολουθεί τις κινήσεις της ατμόσφαιρας
- Αν οι ρύποι φθάσουν στο έδαφος θεωρείται ότι ανακλώνται και επιστρέφουν στην ατμόσφαιρα
- Μετεωρολογικές συνθήκες σταθερές
- Γκαουσιανή κατανομή συγκέντρωσης του ρύπου σε οριζόντια και κατακόρυφη κατεύθυνση

Κατανομή της συγκέντρωσης

$$C(x,y,z) = \frac{Q}{2\pi\sigma_y\sigma_zU} \exp\left[-\frac{1}{2}\left(\frac{y}{\sigma_y}\right)^2\right] \exp\left[-\frac{1}{2}\left(\frac{z}{\sigma_z}\right)^2\right]$$

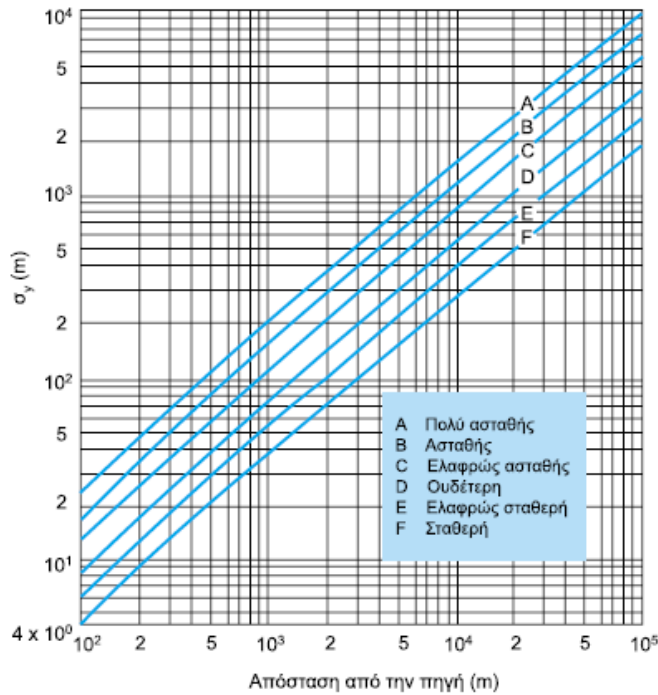
Πηγή ρύπων στο $x=0, y=0, z=0$

Q: παροχή του ρύπου

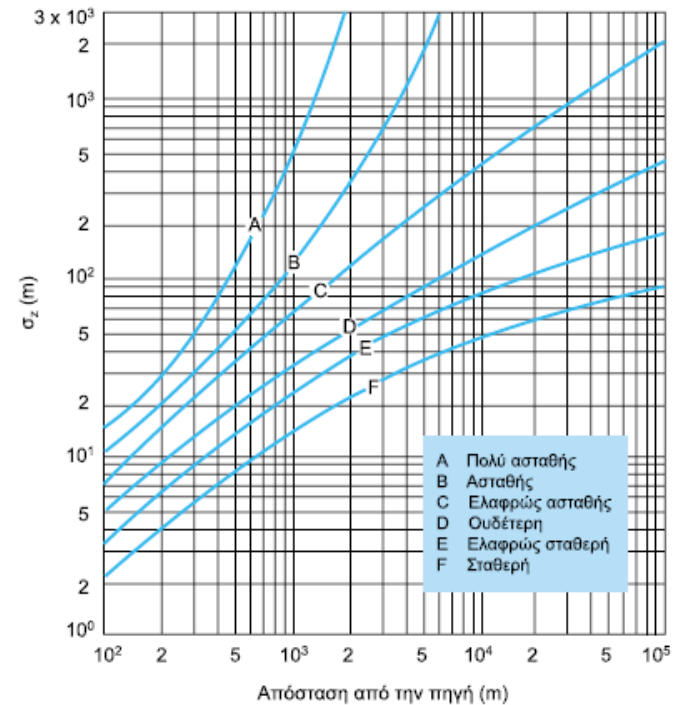
U: ταχύτητα του ανέμου (οριζόντια)

σ_y, σ_z : οριζόντιος, κατακόρυφος συντελεστής διάχυσης σε m

Οριζόντιος και κατακόρυφος συντελεστής διάχυσης

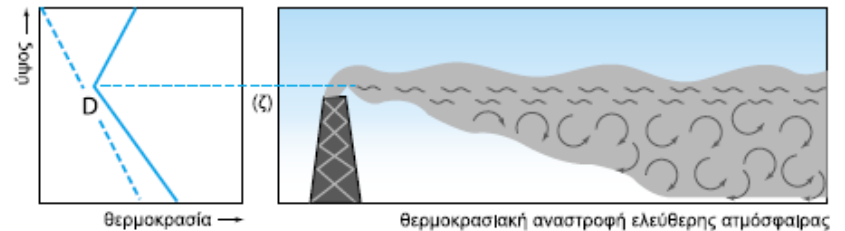
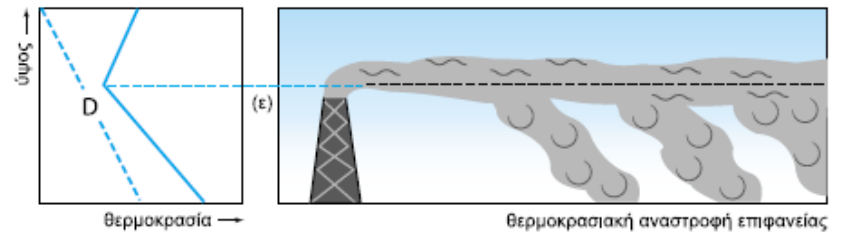
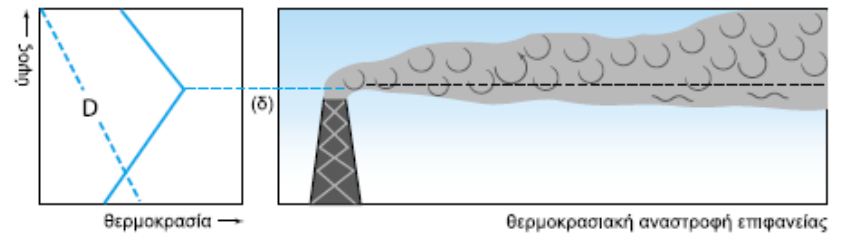
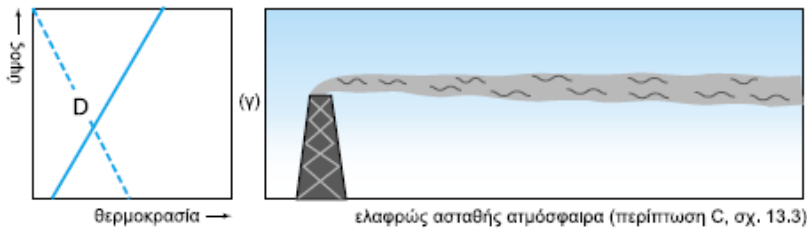
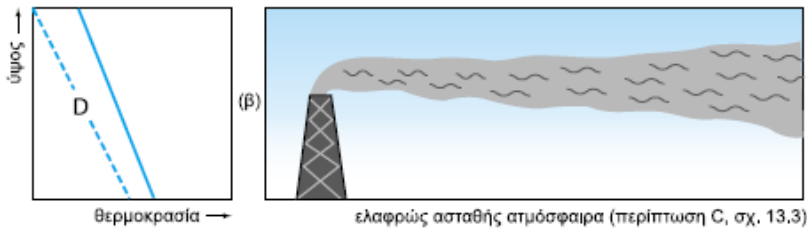
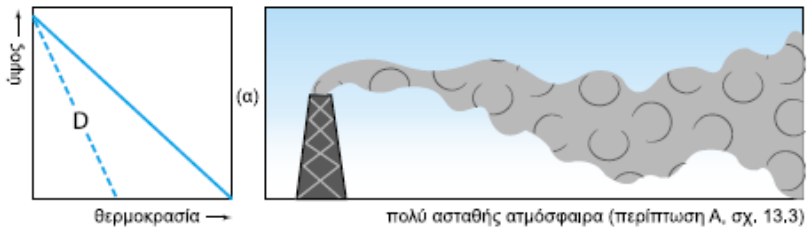

Παράμετρος διάχυσης σ_y ως συνάρτηση της κατάντη απόστασης x.

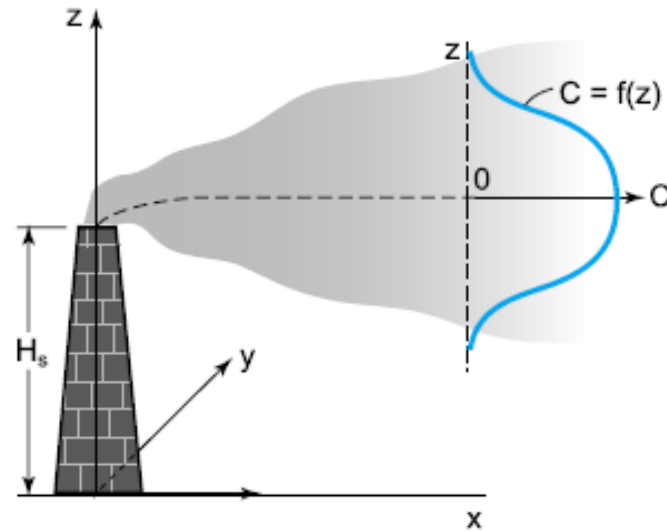
Παράμετρος διάχυσης σ_z ως συνάρτηση της κατάντη απόστασης x.

Περιπτώσεις διασποράς θυσάνου για διάφορες κατανομές θερμοκρασίας

Πηγή σε ύψος H_s

$$H = H_s + \Delta H$$

$$C(x, y, z) = \frac{Q}{2\pi\sigma_y\sigma_zU} \exp\left[-\frac{1}{2}\left(\frac{y}{\sigma_y}\right)^2\right] \left[\exp\left[-\frac{1}{2}\left(\frac{z-H}{\sigma_z}\right)^2\right] + \exp\left[-\frac{1}{2}\left(\frac{z+H}{\sigma_z}\right)^2\right] \right]$$

Αποδέκτης στο έδαφος $z=0$

$$C_{(x,y,0)} = \frac{Q}{\pi\sigma_y\sigma_z U} \exp\left[-\frac{1}{2}\left(\frac{y}{\sigma_y}\right)^2\right] \exp\left[-\frac{1}{2}\left(\frac{H}{\sigma_z}\right)^2\right]$$

Εκτιμήσεις συγκέντρωσης κάτω από την κεντρική γραμμή του θυσάνου και επάνω στο έδαφος ($z=0$)

$$C_{(x,0,0)} = \frac{Q}{\pi\sigma_y\sigma_z U} \exp\left[-\frac{1}{2}\left(\frac{H}{\sigma_z}\right)^2\right]$$

Περίπτωση πυρκαγιών ή εκρήξεων

$$C_{(x,y,z)} = \frac{Q}{\pi\sigma_y\sigma_z U} \exp\left[-\frac{1}{2}\left(\frac{y}{\sigma_y}\right)^2\right] \exp\left[-\frac{1}{2}\left(\frac{z}{\sigma_z}\right)^2\right]$$

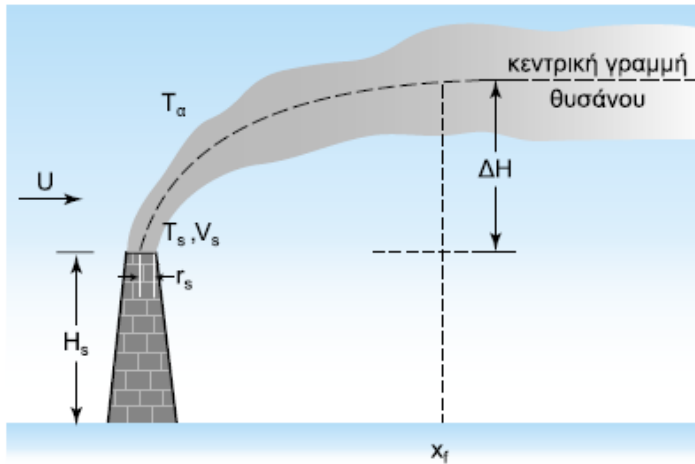
Για συγκεντρώσεις στο έδαφος θέτουμε $z=0$ οπότε προκύπτει:

$$C_{(x,y,0)} = \frac{Q}{\pi\sigma_y\sigma_z U} \exp\left[-\frac{1}{2}\left(\frac{y}{\sigma_y}\right)^2\right]$$

Στο έδαφος και στην κεντρική γραμμή ($z=0, y=0$)

$$C_{(x,0,0)} = \frac{Q}{\pi\sigma_y\sigma_z U}$$

Περίπτωση ανωστικού θυσάνου

Στην απόσταση x_f
ο θύσανος οριζοντιώνεται

$$\Delta H = \frac{2V_s r_s}{U} [1.5 + 2.68 \times 10^{-2} P \left(\frac{T_s - T_a}{T_s} \right) 2r_s]$$

Εξίσωση Holland

όπου

V_s = ταχύτητα εξόδου από την καμινάδα, m/s

r_s = ακτίνα καμινάδας στην έξοδο της, m

U = ταχύτητα ανέμου, m/s

P = ατμοσφαιρική πίεση, kP_a

T_s = θερμοκρασία απαερίων στην έξοδο της καμινάδας, K

T_a = θερμοκρασία ατμόσφαιρας, K

Σχέσεις Briggs

Για ουδέτερες ή ασταθείς ατμοσφαιρικές καταστάσεις (A – B – C ή D):

➤ Για $x < x_f$:

$$\Delta H = \frac{1.6F^{1/3} x_f^{2/3}}{U}$$

όπου

x_f = η απόσταση προς την κατεύθυνση του ανέμου στην οποία έχουμε την τελική ανύψωση του θυσάνου.

U = ταχύτητα ανέμου στο χείλος της καμινάδας

F = παράμετρος ανυψωτικής ροής

Η F μπορεί να υπολογιστεί από τη σχέση:

$$F = g V_s r_s^2 \frac{(T_s - T_a)}{T_s} \quad \text{m}^4/\text{s}^3$$

και η x_f :

$$x_f = \begin{cases} 2.16F^{0.4} H_s^{0.6} & \text{για } H_s < 305 \text{ m} \\ 674^{0.4} & \text{για } H_s > 305 \text{ m} \end{cases}$$

➤ Για $x > x_f$:

$$\Delta H = \frac{1.6F^{1/3} x_f^{2/3}}{u} \left[0.4 + 0.64 \frac{x}{x_f} + 2.2 \left(\frac{x}{x_f} \right)^2 \right] \left(1 + 0.8 \frac{x}{x_f} \right)^{-2}$$

**Ευχαριστώ για την
προσοχή σας**